

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Л. С. ПІХТОВНИКОВА
Я. В. МУКАТАЄВА

**НІМЕЦЬКИЙ ПРОЗОВИЙ ШВАНК:
ПРАГМАСТИЛІСТИЧНИЙ
І ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ АСПЕКТИ**

Монографія

Харків – 2017

Рецензенти:

М. В. Гамзюк – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології Київського національного лінгвістичного університету;

В. О. Самохіна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 9 від 19.06.2017 р.)*

Роботу виконано на кафедрі німецької філології та перекладу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Піхтовнікова Л. С.

П 35 Німецький прозовий шванк: прагмастилістичний і лінгвокогнітивний аспекти : монографія / Л. С. Піхтовнікова, Я. В. Мукатаєва. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 156 с.

ISBN 978-966-285-439-8

У монографії досліджено німецькомовний шванк у системній єдності когнітивних та прагмастилістичних аспектів. Системний підхід, що поєднує когнітивні, стилістичні та прагматичні чинники, виявив багатство вимірів шванку: наявність авторських мовленнєвих стратегій для реалізації цілей шванку, створення концептів у текстах й рівні розуміння тексту, а також композиційно-стилістичні особливості. Композиція шванку розглядається як лінгвостилістичне явище, в якому корелюють рівні композиції, композиційно-мовленнєві форми, стильові риси та їх мовленнєва реалізація. Для аналізу текстових концептів шванку авторами розроблено нову оригінальну методику. Авторське визначення дискурсу шванку встановлює його комунікативно-прагматичний та жанровий статус, а також його духовно-символічну сутність. Результати дослідження є внеском у прагмастилістику та когнітологію, зокрема у стилістичну, прагматичну і когнітивну концепції сатиричних текстів, і відкривають перспективи подальших досліджень шванку та інших споріднених форм.

Для наукової роботи філологів: викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів філологічних спеціальностей.

УДК 811.112.2'81'42

ISBN 978-966-285-439-8

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017

© Піхтовнікова Л. С., Мукатаєва Я. В., 2017

© Рижова Ю. М., макет обкладинки, 2017

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Вступ.....	6
Розділ 1. Лінгвостилістичні та композиційні характеристики прозового шванку як типу тексту.....	12
1.1. Проблема дефініції шванку як лінгвістичного об'єкта.....	12
1.2. Композиція тексту в аспекті лінгвостилістики.....	14
1.3. Композиційна структура тексту прозового шванку.....	18
1.3.1. Формальний рівень.....	19
1.3.2. Змістовий і формально-змістовий рівні.....	19
1.4. Типи композиційної структури шванку: динамічно / статичні та епіко / діалогічні варіанти.....	29
1.5. Композиційно-мовленнєві форми прозового шванку.....	33
1.6. Сильові риси прозового шванку та їх мовленнєва реалізація.....	41
1.6.1. Ієрархія залежності стильових рис прозового шванку....	42
1.6.2. Мовленнєва реалізація стильових рис «просторіччя» та «об'єктивність викладу».....	43
1.6.3. Функціонування стильових рис «діалогічність» / «монологічність» у текстах прозових шванків.....	46
1.6.4. Реалізація стильових рис «стислість» / «розгорнутість» у текстах шванків.....	47
1.6.5. Сильові риси «статичність» / «динамічність».....	49
1.6.6. Характеристика стильової риси «епічність» у прозовому шванку.....	50
1.6.7. Мовленнєва реалізація стильової риси «сатиричність» у текстах шванку.....	50
1.6.8. Мовленнєва реалізація стильової риси «експресивність» у шванках.....	55
Висновки до першого розділу.....	56
Розділ 2. Прагматико-комунікативні характеристики прозового шванку....	60
2.1. Прагмастилістика дискурсу прозового шванку.....	60
2.1.1. Прагмастилістичний аспект дослідження тексту і дискурсу.....	60
2.1.2. Авторські мовленнєві стратегії прозового шванку.....	66
2.2. Авторське мовлення і комунікативна діяльність персонажів шванків.....	72
2.3. Визначення шванку у лінгвопрагматичному аспекті.....	80
Висновки до другого розділу.....	81

Розділ 3. Когнітивний аспект аналізу текстів	
німецького прозового шванку.....	84
3.1. Функціонування концептів у текстах	
німецького прозового шванку..	84
3.1.1. Теоретичні засади концептуального аналізу.....	84
3.1.2. Концептуальний аналіз текстів прозового шванку.....	86
3.2. Фреймова презентація концептів прозового шванку.....	90
3.2.1. Методика фреймового аналізу.....	90
3.2.2. Фреймові схеми концептів прозового шванку.....	92
3.3. Інформаційний аспект когнітивного аналізу	
прозового шванку.....	98
3.3.1. Дискурс прозового шванку і авторські мовленнєві	
стратегії в інформаційному процесі утворення	
концептів.....	98
3.3.2. Шари концептів і приєднані процедури.....	106
3.4. Рівні розуміння шванку в інформаційному аспекті.....	107
Висновки до третього розділу.....	114
Загальні висновки.....	117
Список використаних джерел.....	123
Довідкова література.....	147
Список джерел ілюстративного матеріалу.....	148
Додаток.....	149